

Κίτσου, Ντίνα (Κόρινθος, 1972): Η Ντίνα Κίτσου έχει γράψει διηγήματα, άρθρα και pastiches (Πάνω στον «Άγιο της Μοναξιάς», της Ιωάννας Καρυστιάνη, στις «Επικίνδυνες Μαγειρικές» του Ανδρέα Στάικου, στο «Τελευταίον της ζωής του Ταξίδιον» του Γεωργίου Βιζυηνού, κ.ά). Με το πρώτο της διήγημα, «Το μυστικό των Θεών» κέρδισε το βραβείο νέων ταλέντων των Εκδόσεων Καστανιώτη το 1998, το οποίο εξεδόθη την ίδια χρονιά σε ανθολογία, ενώ το pastiche του Βιζυηνού έφτασε μέχρι την τελική δεκάδα του διαγωνισμού Hotel των Εκδόσεων Πατάκη και του Μισέλ Φάις. Συνεργάστηκε με την επιθεώρηση *Διαβάζω* με ρεπορτάζ ευπώλητων, σχόλια, κριτικές πεζογραφίας, συνεντεύξεις ξένων συγγραφέων (David Sedaris, Prune Berge (Editions Gallimard), Aris Fioretos, Paco Ignacio Taibo II) και τα περιοδικά *Να Ένα Μήλο*, *Συνέδριο*, *Arabesques Literary Review*. Το Νοέμβριο του 2004 δημοσίευσε το μυθιστόρημα «Η Βερόνικα και ο Συνταγματάρχης» (Εκδόσεις Πατάκη) σε ύφος μαγικού ρεαλισμού. Συμμετοχή ως contributing translator στο δοκίμιο του ιστοριοδίφη Οδυσσέα Δημητρακόπουλου με ανέκδοτο υλικό του Διονυσίου Σολωμού. Τα διηγήματά της έχουν κερδίσει διακρίσεις από το Σύλλογο Λόγου και Τέχνης «Αλκυονίδες». Το 2011 τυπώθηκε το μυθιστόρημα η «Μαγική Θάλασσα» από τις Εκδόσεις Ψυχογιός, στο ίδιο ύφος μαγικού ρεαλισμού, υποψήφιο για το Βραβείο Κλειψύδρα.

Κριτικές έργων της

Η Βερόνικα και ο Συνταγματάρχης

- «Η ιδιότητα του συγγραφέα και η επινοητική ικανότητά του, το χάρισμα της φαντασίας, πάνε μαζί. Το τοπίο συμπληρώνεται από υπογραφές νεωτέρων...όπως της 34χρονης Ντίνας Κίτσου σ' αυτό το αλά Μάρκες μυθιστόρημα.

Σταυρούλα Παπασπύρου, Ελευθεροτυπία, 2005

- Μοιραίοι, άσβεστοι έρωτες και αχόρταγα πάθη σιγοκαίνε στο φανταστικό χωριό Βισάντο και σκιαγραφούνται με ένταση και ζωντάνια από την πρωτοεμφανιζόμενη συγγραφέα Ντίνα Κίτσου. Η συγγραφέας, που φαίνεται ότι αγαπάει πολύ τον Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες, μπολιάζει τις ιστορίες της με σωστές δόσεις φαντασίας και αναφορών σε πρόσωπα και καταστάσεις που κάτι θυμίζουν, χωρίς κανείς να μπορεί να προσδιορίσει τι»

Αναστασία Καμβύση, «Glamour» 2005

- «Είναι που κουβαλάς τον πόλεμο μέσα σου...»

...Πρέπει κάποτε να το πάρουμε απόφαση. Η μετανάστευση, η προσφυγιά, το ξεκλήρισμα, δεν είναι ούτε τυχαία συμβάντα ούτε θελήματα Θεού. .. Ένα εξαιρετικό βιβλίο. Θερμά συγχαρητήρια

Γιάννης Πανούσης, Καθηγητής Εγκληματολογίας, Πρύτανης Πανεπιστημίου Πατρών, εφημερίδα *Τα Νέα*, 2005

- Πρώτο μυθιστόρημα, πρώτη βουτιά στα βαθιά της λογοτεχνίας. Μας μεταφέρει σ' ένα χωριό της φαντασίας, στο Βισάντο· εκεί όλα μπορούν να τελεσθούν: από την απόλυτη μοναξιά ως του έρωτος το απόλυτον. Άντρες και γυναίκες πολεμούν ερωτευόμενοι και ερωτεύονται πολεμώντας.

Βασίλης Καλαμαράς, «Βιβλιοθήκη» *Ελευθεροτυπίας*, 2005

- Στο μυθικό Σαν Κριστομπάλ

Μια ελληνική εκδοχή του μαγικού ρεαλισμού

[...] η Ντίνα Κίτσου που ήδη από τον τίτλο και το μότο του πρώτου της βιβλίου δείχνει να κινείται στον αστερισμό του Γκαμπριέλ Γκαρσία Μαρκές, τον οποίον άλλωστε δηλώνει πως θεωρεί τον μεγαλύτερο συγγραφέα του καιρού μας. Πρώτα ανακαλύπτει την Ιζαμπέλ Αλιέντε, μετά την υπόλοιπη «εκλεκτή συντροφιά» και τελικά από φανατική αναγνώστρια εξελίσσεται σε συγγραφέα.

Μυθιστόρημα γερής πλοκής, όπου αναφύονται συνεχώς καινούργιες ιστορίες, σχεδόν αυτοτελείς παρά τον επαναληπτικό χαρακτήρα τους. Διηγήσεις για τρελούς και παράτολμους έρωτες, που εκδηλώνονται με ακραίες πράξεις και λαίμαργο τρόπο. Για όλους ανεξαιρέτως επιφυλάσσεται ένα θλιβερό τέλος, καθώς η ευδαιμονία των εραστών κρατά ελάχιστο χρόνο, ενώ πληρώνεται ακριβά, με ατελείωτα δεινά για το υπόλοιπο της ζωής τους, στα οποία συμβάλλουν και οι ίδιοι, προβαίνοντας σε υπερβολικές ενέργειες αυτοτιμωρίας.

[...] Πλουμιστή και χειμαρρώδης η αφήγηση, [...]

Όπως κι αν έχει, η Ντίνα Κίτσου είναι η μόνη συγγραφέας του λογοτεχνικού περιοδικού Να Ένα Μήλο» που ασκείται στον μαγικό ρεαλισμό, ενώ οι υπόλοιποι δείχνουν λάτρες της αμερικανίζουσας λογοτεχνίας.

Μάρη Θεοδοσοπούλου, Εφημερίδα *Το Βήμα της Κυριακής*, 2005

- “ Το πέταγμα, αντίθετα, πέρα από τα καντιανά (και ενίοτε καρτεσιανά) λογοτεχνικά σχήματα επιχειρεί η Ντίνα Κίτσου (*Η Βερόνικα και ο Συνταγματάρχης*) και μέσω του «μαγικού ρεαλισμού» (το μείγμα είναι περισσότερο μαγικό, δηλαδή μια χωρίς ανάσα μεταφορά) επιχειρεί να πραγματευθεί τον έρωτα, εντάσσοντάς τον στο πραγματικό

κοινωνικοπολιτικό περιβάλλον του. Ο έρωτας είναι εγγεγραμμένος παντού, σε κάθε γωνιά του κόσμου, και, όπως ο θάνατος, κραυγάζει. [...] Εδώ ακόμα και όταν οι εγκεφαλικές λειτουργίες χάνονται, το σώμα εξακολουθεί να νιώθει, να αισθάνεται, να ερωτεύεται, γιατί όχι και να σκέφτεται. Κι εδώ (όπως στον Χόθωρν) υπάρχουν «φοβισμένοι άντρες και γενναίες γυναίκες», αλλά η γενναιότητα των γυναικών δε μεταφράζεται σε μίσος, αλλά σε τρυφερότητα και αγάπη, επαναφέροντας αυτό που είναι ο άνθρωπος και η ζωή, η αδιάλειπτη δηλαδή ροπή σύντηξης με τον άλλο και τον όλο άλλο χωρίς λόγους και λεζάντες, έτσι απλώς, επειδή «αγαπάς».

Γιώργος Παπασωτηρίου, Εφημερίδα *Φιλολογική Βραδυνή*, 2005

Η Μαγική Θάλασσα

- **Ένα αγαπημένο βιβλίο: Η Μαγική Θάλασσα των Μεταμορφώσεων**

Σε αυτό το αδιάκοπο παιγνίδι μεταμορφώσεων που ονομάζουμε λογοτεχνία υπάρχουν ευτυχείς στιγμές όπου οι χαρακτήρες και οι ιδέες βρίσκουν την ιδανική τους μορφή σε ευλογημένα κείμενα. [...]

Η «μαγική θάλασσα» της Ντίνας Κίτσου είναι βιβλίο πλασμένο με τη γενναιοδωρία της φαντασίας και τη δαψίλεια των λέξεων. Στις σελίδες του το πάθος, γενεσιουργός αιτία των πάντων, φαντάζει πεδίο δοκιμών για άντρες και γυναίκες. Όλα θυσιάζονται στην κονίστρα του έρωτα ακόμα κι η ανθρώπινη μοίρα. Η συγγραφέας μάς υπενθυμίζει πως όσοι βαπτιστήκαμε στα νερά της Μεσογείου, παραμένουμε κοινωνοί του ερωτικού παραλόγου. [...] **Ωστόσο και σ' αυτό το παιγνίδι** υπάρχουν κανόνες, που θέτουν τα δύο φύλα. Από τη μια ο αχαλίνωτος πόθος της ανδρικής ψυχής αλλά κι ο φόβος κι η λιποταξία μπροστά στο αναπόφευκτο της δέσμευσης: [...]

Η **προσωπίδα του μαγικού ρεαλισμού** περνά από ήρωα σε ήρωα κι από ηρώιδα σε ηρώιδα, μεταμφιέζοντας πάθη και συναισθήματα οικεία σε όλους μας. [...] Πάνω απ' όλα η Ντίνα Κίτσου μάς θυμίζει την δύναμη της υπερβολής σε μια λογοτεχνία γεμάτη σκέψεις, εικόνες και σχήματα. Διαβάζοντάς το, θα πιστέψετε ότι ο μαγικός ρεαλισμός δεν είναι νοτιοαμερικάνικη εφεύρεση αλλά συστατικό των μεσογειακών μύθων που απ' την εποχή του Ομήρου μας ταξιδεύουν αενάως.

Δημήτρης Στεφανάκης, συγγραφέας, Εφημερίδα *Athens Voice*,

2012

- [...] Η Ντίνα Κίτσου είναι έμπειρη στη γραφή και πολλά χρόνια τώρα μας έχει δείξει σοβαρά δείγματα της δουλειάς της. Πάντα μετρημένη και ακριβής στις περιγραφές της. Η υπόθεση του βιβλίου της «Η μαγική θάλασσα» έχει αφετηρία την γενέτειρά της Κόρινθο και τέλος κάπου πάνω στα κύματα και τις θάλασσες που τριγυρίζουν την Ελλάδα και τον κόσμο.

Μια κοινή ιστορία ενός καπετάνιου πλάθεται όμορφα και δίνει αποτελέσματα μοναδικά. [...] Μέσα στο βιβλίο βλέπουμε τη σκληρότητα αλλά και την ευαισθησία, την αγνότητα αλλά και την ιδιοτέλεια, τους θρύλους μα και την αλήθεια, την μικρότητα του κόσμου και την απεραντοσύνη του ορίζοντα.

Ο κάπτα Οδυσσέας Χρυσός, το όνομα του ήρωα, είναι ένας θρύλος της θάλασσας που αγάπησε και αγαπήθηκε παράφορα, που όμως τίποτα δε μπόρεσε να τον κρατήσει κοντά του παρά μόνο αυτή η αγάπη για τη θάλασσα, για τις εναλλαγές της ζωής. [...] Ο Οδυσσέας μόνο στη δύση της καριέρας του νοστάλγησε την Πηνελόπη του, ήταν όμως αργά για οτιδήποτε, γι' αυτό και το τέλος του βιβλίου αφήνει ένα κενό στην μετά θάλασσα ζωή του. Είναι όμορφο το βιβλίο της Ντίνας Κίτσου «**Η ΜΑΓΙΚΗ ΘΑΛΑΣΣΑ**» και **θυμίζει Ελλάδα και αλμύρα από την αρχή μέχρι το τέλος**. Πολύ όμορφα και τα κεφάλαια με τη γοργόνα και τις αφηγήσεις του τρελού ναυτικού.

Ελένη Κανατσέλη, *Εφημερίδα Φωνή των Πειραιωτών*, 2012

Απόσπασμα από το έργο της Η Μαγική Θάλασσα:

- **Σταμάτα να μιλάς με τους πεθαμένους.
Τα φαντάσματα δεν είναι παρά άνθρωποι
που δεν μπορούν να στεριώσουν πουθενά.**

Ντ. Κίτσου, «Η μαγική θάλασσα»

- Σύντροφε της καθοδήγησης, σύντροφοι, έχουμε κάποια ανοικτά ζητήματα... ηθικής, ευθύνης, χειρισμών, πορείας. Πότε θα τα συζητήσουμε;
  - Δεν είναι ώρα, σύντροφε. Τώρα προέχει ο αγώνας κατά των αντιπάλων. Πρέπει να είμαστε ενωμένοι και δυνατοί σαν σφιγμένη γροθιά. Οι αμφισβητήσεις δείχνουν αδυναμία. Ο κόσμος μάς θέλει αποφασιστικούς... Να φράξουμε τον δρόμο στον επερχόμενο αυταρχισμό. Οι λαϊκές και υγιείς δυνάμεις δεν αντέχουν άλλη ήττα και διάψευση.
  - Για τη διάψευση θέλω κι εγώ, σύντροφε, να μιλήσουμε. Για τη διάψευση και την εξαπάτηση. Για το ως πότε και το ως πού.
  - Τον λαό τον εξαπατούν μόνο όσοι δεν προέρχονται από τα σπλάχνα του και όσοι δεν έχουν κατοχυρώσει το δικαίωμα να τον εκφράζουν και να τον εκπροσωπούν. (...)
- * Γιάννης Πανούσης

Γιάννης Πανούσης, *Εφημερίδα Το Παρόν της Κυριακής*, 2012

Έστειλα τη μικρή μου να καλοπιάσει το θεριό

// Ωδή στο Φεντέρικο Γκαρσία Λόρκα //

Πήγε η μικρή μου στο γυαλό
να καλοπιάσει το θεριό
ρόδα και κρίνα στολισμένη,
κι όταν τη βρήκαν τα καράβια
πετούσαν σαν τον αητό.

Πρώτα της κλέψαν τη λαλιά της,
την τύλιξαν με μαύρο βέλο
ύστερα όλα τα λουλούδια
κοράλια του βυθού και πέρλες
αμίλητα έπλεκαν τραγούδια.

Κυλά το αίμα σαν ποτάμι
το βουτό του σύννεφα μαζεύει
ποιός το θεριό χτυπά, ποιος το παλεύει
πνίγονται στα σκοινιά πουλιά
στου πύργου τη σκιά χάθηκαν δυο αγέλοι

Πέντε καράβια μαύρα γέρνουν
φλέγεται ο πύργος στο σκοτάδι
γοργόνες κλαίνε στο βυθό
τον καπετάνιο αρπάζει το θεριό
και τη μικρή νεκρή μου φέρνουν.

Το παρόν κείμενο εστάλη από τη συγγραφέα Ντίνα Κίτσου για την επικαιροποίηση του
Λεξικού Νεοελληνικής Λογοτεχνίας των Εκδόσεων Πατάκη.